

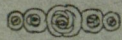
НАР. БИБЛИОТЕКА - ГАБРОВО
ДЕПОЗИТНИ
1932 г. 22680

9589

ЛЕГЕНДАРНИТЪ СЪКРОВИЩА!
НА
Попъ Мартинъ, Вълчанъ войвода,
Драгулъ и Алтънъ Стоянъ

За Пишовитъ, Копанята, Воденицата, Софрата, Гемията, Манукъ беевата кочия, за Смока или общата марà, за Мечката, Кочията на Попъ Мартинъ, за Воденицата на Еминъ Аскюлията, Кадретъ кале, Оградения кръсть и др.

Издава: СТ. ВЪЛКОВЪ.

ГАБРОВО,
Печатница „РОДИНА“
1931.

21. 02. 2012

189

28

ЛЕГЕНДАРНИТЪ СЪКРОВИЩА

НА

НАР. БИБЛИОТЕКА - ТЪРНОВО
ДЕПОЗИТНИ
1932 г. № 22680

Попъ Мартинъ, Вълчанъ войвода,
Драгулъ и Алтънъ Стоянъ

Издава:

СТ. ВЪЛКОВЪ.

Габрово,
печатница „РОДИНА“
1931.

19589

9

5522

22

ПРЕДГОВОРЪ

Вѣроятно, още отъ преди освобождението се търсятъ легендарнитѣ съкровища на Попъ Мартинъ, Вълчанъ войвода и др. Но особено следъ освобождението, това търсене е обхванало много голѣмъ кръгъ отъ хора, които и до днесъ продължаватъ съ най-голѣма вѣра и упоритостъ да търсятъ тия съкровища. Цѣли дружества има основани, разбира се, безъ устава и регистрации, които харчатъ стотици хиляди за да търтятъ легендарнитѣ съкровища. Слушамъ че и сега нѣкое такова дружество работѣло за откриване общата мара въ Троянския балканъ.

У насъ иманярския въпросъ е много тъменъ и никой не знае началото и края му, нито размѣритѣ и послѣдствията му.

Колко хора се разоряватъ материално, това никой не знае, защото въ тази областъ никаква статистика не може да се държи. Всичко става тайно пъкъ и явно съ знанието на властѣта, но повече никой не се интересува. Но всѣки, който даже случайно е давалъ ухо на иманярски разговори, е чулъ за разорявания по иманярство.

Между това и много пакости сж правени, тъй като много предмети отъ археологическа стойностъ, случайно намирани, сж

бивали разрушавани, повреждани или унищожавани.

Цельта на настоящата брошурка не е толкова да улесни иманяритѣ за намиране баснословнитѣ съкровища на Попъ Мартинъ, Вълчанъ войвода и пр., отъ които, може би, и следа вече не е останала, а по-скоро, да предпази отъ безумни увлечения и разорения много заблудени наивни хора, които лесно се увличатъ отъ съблазнителното злато или отъ недобросъвестни типове, които ги увличатъ и използватъ по всевъзможни начини. Сжщо и да се апелира къмъ иманяритѣ да пазятъ случайно открити каквито и да било предмети и находища отъ археологическа стойностъ.

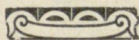
Освенъ това, еднажъ станала всеобщо знание тази мистериозна книга, ще се прекратятъ спекулитѣ и лъжитѣ съ разни преписи, на които никой не може да докаже, нито истиностъта, нито лъжливостъта. А наивнитѣ подъ дърво и камъкъ търсятъ преписи, бележки, карти, писма и пр. и плащатъ за тѣхъ. При това, възможно е да се тури край на вѣрването, че още има неоткрити съкровища на Попъ Мартинъ и съ това да се тури край на една легенда съ такива голѣми последствия.

Пъкъ нека и по-широкъ кръгъ отъ обществото знае какво именно вълнува упори-

титѣ иманяри, па и толкова други, които ужъ не вѣрватъ въ тия работи.

За вѣрността или невѣрността на изложеното, нека всѣки самъ си състави мнение. Това е много труденъ въпросъ, който съ общи усилия на всички интересуващи се само ще може да се обясни положително.

Азъ мисля, че все трѣбва да има нѣщо вѣрно, но сигурно ще има и много лъжа и легенда. Защото, не може току тѣй лесно да се измисли и напише цѣлата тази мистериозна книга и да завладѣе толкова много хора. Едно е обаче безсъмнено, че и да е било вѣрно всичко или отчасти, то до наши дни по никой начинъ не би останало така изцѣло и непокътнато, както е описано. Но мистерията се усложнява и съ това, че ужъ въ самитѣ книги било казано, че всички поважни групови нишани или мѣстности, били правени по на 7 мѣста и то именно за заблуда. И все пакъ могло да се разбере кои сж лъжовни и кои истински нишани. Не зная, азъ не съмъ виждалъ оригинална книга. Въ края на една отъ оригиналитѣ книги ужъ било казано отъ Вълчанъ войвода; „азъ съмъ ги крилъ както разбирамъ. Който се счита по-уменъ отъ мене, нека ги намѣри“.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 20 horizontal lines.

222

Легендитѣ за сѣкровищата на Попѣ Мартинѣ, Вълчанѣ войвода и др.

Често пжти иманяри, като разказватъ за голѣми количества пари, сравняватъ ги съ държавнитѣ дългове, казватъ, ако се намѣрятъ еди кои пари, щѣли да се платятъ съ тѣхъ държавнитѣ дългове и да се оправятъ работитѣ на България. Винаги незаписанитѣ легенди се преувеличавтъ до вълшебностъ по отношение най-сжщественото у тѣхъ.

Споредъ иманярски предания, презъ 18 вѣкъ, около 1735 до 1765 год. е сжществувала голѣма организация отъ войводи и четници, която е действувала въ цѣлата тогава европейска Турция. Целъта на тая организация е била, разбира се, освобождението на България и сжщевременно за защищаване мирното християнско население отъ турскитѣ золумлуци. А за да постигнатъ тая си цель, нужни имъ били много пари за да подкупятъ и издействатъ намѣсата на нѣкоя чужда свободна държава. Така е действувала тази организация цѣли 30 години, до като най-после Турската държава е взела строги мѣрки и е отнела възможността

имъ да действуватъ. Разпръсквайки се тогава, кому кждето видятъ очитѣ, сж оставили тия мистириозни книги съ описания за мѣстата на скрититѣ презъ време на върлуването имъ пари.

Оставенитѣ отъ тѣхъ книги сж били ужъ 7, писани на старобългарски или славянски. Споредъ слухове, една такава книга е имало у нѣкои гъркъ отъ Гюмюрджина, който я ималъ ужъ по наследство. Тя била писана на славянски. Друга такава книга била намѣрена ужъ при разваляне на една стара кжща въ едно село, търновско. Тя била кожена, но добре изработена за да може да се пише и чете ясно. Писана на старобългарски. Трета такава книга, ималъ нѣкой си ученикъ въ В. Търново, който твърдялъ, че билъ нѣкакъвъ племеникъ на Вълчанъ войвода. Неговъ съквартирантъ и съученикъ успѣлъ да открадне преписъ. Това е било може би преди 50 години.

Такива и подобни сж слуховетѣ и преданията за оставенитѣ книги.

Легендата за Попъ Мартинъ.

Попъ Мартинъ и Манукъ бей живѣли въ Севлиево. Попа ималъ хубава жена, на която хвърлилъ око Манукъ бей и решилъ

да я отнеме отъ Попа. За тая цель беятъ поканилъ Попа на гости, но заедно съ попадията. Попа отначало отказвалъ, но най-после отива заедно съ жена си. Следъ гостуването, когато Попъ Мартинъ става да си отива, беятъ застава на вратата на женската приемна стая, гдѣто споредъ турския обичай, женитѣ сж били отдѣлно, и съ ножъ въ ржка, казва на Попъ Мартина: „тази жена не е вече твоя, а е моя“. Свещеника билъ покрусенъ отъ тая нахалность на бея, но не е могълъ нищо да каже, още повече въ турско време, и си е отишелъ безъ жена си.

Но оскърбениятъ попъ не може да преглътне горчивия хапъ и решава да си отмъсти. И тръгва Попъ Мартинъ за балкана, съ намѣрение да влѣзе въ върлуващата тогава чета на Вълчанъ войвода. Когато стига постоветѣ на четата, тамъ го задържатъ и следъ обясненията му долагатъ на Вълчана. Последниятъ заповѣдва да го доведатъ, но съ вързани очи. Когато билъ отведенъ, отвързватъ очитѣ на Попа Мартина, но вече той се намиралъ срѣдъ балкана въ една пещера. Разправя Попа на Вълчана за какво е дошелъ и моли да го приематъ въ четата, за да може по-лесно да отмъсти на бея. И наистина той билъ приетъ и следъ

известно време съ своята интелигентност, тактичност и храброст, той успѣва да стане равенъ на своя войвода.

За да следятъ движенията на бея, следъ дълги опити успѣватъ да изпратятъ свой човѣкъ за ратай и кочияшъ у него. Най-после, на Манукъ бея предстояло пжтуване съ семейството си презъ Габрово за къмъ Одринъ. Тръгва той съ своята кочия съ 4 коня. Но въ това време кочияшътъ успѣва да уведоми четата. И когато спрѣли по пжтя за почивка, кочияшътъ дълго свирилъ съ кавалъ, което е било сигналъ за нападение-то. Никой, обаче, не идва. Тогава кочияша изпросилъ позволение за да стреля съ пушка, като навелъ мотиви за това си искане, ознаменуване веселото пжтуване на бея. Въ този моментъ сигнала билъ чутъ и четниците нападатъ и залавятъ бея заедно съ жена му и дветѣ му деца. Отвлечатъ ги на безопасно мѣсто и единъ часовой остава при жената и децата, а другитѣ отвеждатъ бея при войводитѣ. Попъ Мартинъ праща единъ четникъ да доведатъ и жена му съ децата. Но сжщия се връща и долага, че първия часовой бѣга съ жената. Попъ Мартинъ заповѣдва да ги застигнатъ и убиятъ часовоя, като измѣнникъ, а жената да върнатъ. Обаче и втория часовой направилъ сжщото като първия. Следъ забавянето и на втория часо-

вой, Попъ Мартинъ праща други двама, които да убиятъ и втория часовой, заедно съ жената и децата, което и направили. Въ този моментъ свършватъ и съ Манукъ бея.

Въ всички краища на България се говори за Попъ Мартинови пещери — нѣкои се знаятъ, а нѣкои се търсятъ съ предполагаемитѣ съкровища въ тѣхъ. За такава една пещеря се споменава въ самото начало на една статия отъ Хр. Ст. Доброволски подъ надсловъ: с. Чаушево (свищовско), отъ която давамъ интересующитѣ ни редове.

„По долното течение на Янтра, близо до селото Бѣлово, край източния брѣгъ на самата рѣка, презъ вѣковетѣ на черната турска робия, е била разположена красивата българска паланка Брѣстова. Брѣстовчани минавайки за голѣми родолюбци, защото съ безстрашието и скороизбухливия си темпераментъ постоянно държали въ респектъ турцитѣ, особено золумджиитѣ — даалии и кърджалии, които нашествували и дунавския край. Изобщо жителитѣ на Брѣстова се ползували съ добро име и между турцитѣ отъ околнитѣ села. Но нали „въ всѣко стадо има мърша“? И между брѣстовчени имало белѣзани — арамии, които, споредъ едно предание, извършили покушение на турската държавна хазна, като убили пощоносителитѣ между Брѣстова и Рухчукъ, ограбили паритѣ, а тру-

поветѣ на убититѣ заровили близо до селото. Главниятъ виновникъ на този обиръ е билъ Попъ Мартинъ, голѣмъ немирникъ и който съ славата си винаги бунтувалъ населението срещу потисническата властъ, противъ турската царщина. Пещерята, въ която се криялъ Попъ Мартинъ и днесъ носи името Попъ Мартинова Пещеря“. Тя се намира въ мѣстността „Папасъ Канара“ . . . . (Взета отъ „В.-Търновския Окр. Вѣстникъ“, брой 35 — отъ 31 мартъ 1930 г.).

Вълчанъ войвода.

За Вълчанъ войвода много по-малко се говори и едва ли ще да има нѣкои легенди между иманяритѣ за него. Нѣкои казватъ, че ромѣнскитѣ Братияновци били отъ Вълчановъ произходъ. Сжщо, че въ Букурещъ имало улица Вълчанъ войвода.

Въ една хубава литературна статия отъ Ю. Трифоновъ, подъ заглавие: „Първообраза на П. Р. Славейковата „Бойка войвода“, помѣстена въ в. „Миръ“ брой 8307 преди години, между другото се споменава и за Вълчанъ войвода. Ето и извлечение отъ статията, въ което се споменава за Вълчанъ войвода:

... „Посоченитѣ подробности въ свръзка съ съобщението, че момата е живѣла въ края на XVIII вѣкъ подсецатъ, че въ образа на Бойка войвода се крие юнакинята Рада Барачкина, която наистина се е подвизавала въ последната четвъртина на 18 и въ началото на 19 в. За нея Славейковъ, по предание отъ близки, е записалъ следнитѣ сведения, обнародвани бѣ книжката му „Примѣры исторически“ (Цариградъ, 1868 г.).

Рада била отъ с. Чолакова-махала, което се намира на 1 часъ разстояние отъ Търново къмъ ю. з. — тамъ, дето Дръновската рѣка се влива въ Янтра. Това село било заселено нѣкога отъ селени на близкото, сега запусѣло, село Качица, което се намирало четвъртъ часъ по-нагоре. Рада била едничка дъщеря на жена-вдовица съ малко имо-тецъ, която била известна съ прозвището Барачката. Още отъ малка тя проявявала голѣма смѣлостъ и самопожертвувателностъ. Така, когато била момиче на 12—13 години и пасѣла овци, тя спасила живота на едно по-малко отъ нея овчарче, което билъ повлѣкълъ буйниятъ и стремителенъ порой на дола, що пада отъ стенитѣ горе и тече край самото село.

Като пѣкъ била на 17—18 год., единъ лѣтень день по жътва, когато всички селяни се намирали на нивата, а въ село били останали само хлемавитѣ и немощни старци, — случило се да се запали една кжща, въ която лежала бабичка, прехласната отъ силна треска. Рада била първата, която, щомъ съгледала отъ нивата дима, завтекла се, влѣзла въ пламналата кжща и изнесла на ржце болната бабичка. За тази юначна и добросърдечна мома искали да се оженятъ много момци не само отъ нейното село, но и отъ другитѣ околни села. Та не стига българскитѣ ергени, ами въ нея се влюбиль

и сина на единъ богатъ и влиятеленъ ага отъ село Качица, който съ заплашвания отстранилъ другитѣ искатели и налѣгалъ Рада да се потурчи и омжи за него. За да се избави отъ него, Рада влѣзла въ юнашката дружина на Вълчанъ войвода, а когато той билъ хванатъ и убитъ отъ леденишкия спяхия Ахладоглу, заела мѣстото му и водила дружината, като защищавала околното население отъ злосторници, дори до времето, когато Исмаилъ Трестениклията заелъ и умирилъ Търновско (началото на 19 вѣкъ)“...

Между иманяритѣ сжщо се говори Радинъ кладенецъ и Радина вежда. Може би има нѣщо общо съ описаната Рада Барачкина.

Преди да почна съ описанието на мѣстата и нишанитѣ на съкровищата, съобщавамъ за три случая съобщени въ вѣстникитѣ за намѣрени съкровища: в. „Заря“ брой 3020 отъ 30 IX 931 г.:

„Съкровището на кралица Саба“.

Еврейската библия разправя, какъ кралъ Соломонъ е посетилъ кралицата Саба и го надарила съ много злато и скъпоценности, за мждритѣ съвети, които той ѝ далъ. Сжщо и нѣкои староеврейски историци разправятъ, че действительно кралицата Саба е била извънредно богата и че митътъ за нейното огромно богатство не е измислица. Поданицитѣ на кралицата Саба сж били извънредно богати. По арабски кралицата Саба още се наричала Балкисъ или Билкисъ.

Неотдавна въ Лондонъ се върналъ Франкъ Хайтеръ, известенъ изследователъ на Африка, той твърди, че е успѣлъ да намѣри следъ дълги лутания, съкровището на кралица Сабба въ сърдцето на Абисиния. То се състояло отъ хиляди голѣми рубини и диаманти, злато, сребро, всичко дълбоко заровено въ земята въ специално подземие. Като доказателство на твърдението си, той донесълъ въ Лондонъ нѣколко скъпоценности отъ съкровището на кралицата. Сега ще замине специална експедиция да прибере цѣлото съкровище“.

Брой 3027 на в. „Заря“: Открито имане 100,000,000 франка.

„Парижъ, 7 октомврий. Съобщаватъ отъ Ерсенъ, едно малко селце на французко-белгийската граница, че тамъ е открито старо подземие, въ което е намѣрено закопано огромно количество злато. Пресмѣта се на около 100 милиона франка“.

Брой 2683 — 11·X 931 г. на в. „Зора“, сжщо съобщава за голѣмо съкровище намѣрено при Санъ Ремо отъ Наполеоново време. Нѣкой офицеръ отъ Наполеоновата армия го е скрилъ и понеже билъ раненъ, преди да умре, оставилъ описание на мѣстото на свои близки, които едва сега го намѣрили.

Това сж три съобщения само въ нѣколко дни. А такива съобщения се срещатъ много често, както за чужбина така и за въ България.

Следващитѣ по-долу описания за Попъ Мартиновитѣ, Вълчанови и др. съкровища, давамъ така, както съмъ ги намѣрилъ. Стильтъ е запазенъ. Читателя ще среща неясни и неразбрани или просто безсмислени работи, но тѣ не пречатъ да се разбере всичко сжщественно достатъчно ясно.

Свѣтогорската история за войводитѣ Вълчанъ, Попъ Мартинъ и Алтънъ войвода.

1. Пищовитѣ.

Пищовитѣ се намиратъ на мѣстносттата, която се казва Кесинъ-ташъ, сеченъ-камъкъ, Коритата, Стжпалата, Куртъ-башица, Габровница, на баня, Карлж-балканъ, Обреца, Чимъ-мандра, Сарж-гьолъ, Вѣтро-поле, Суха-баня. Главни семтове сж на пищовитѣ най-далечъ 1 часъ отъ пищовитѣ. Тѣзи семтове искамъ задъ Куртъ-башица, кждето залази слънцето. Да сж близо татъкъ до Стжпалата, на Габровница на баша. Искомъ стената да е малко наведена и пищовитѣ да сж на два вида, единия арнаутски, а другия османлий-

ски и да сж малко на сушина и османлийския да е малко по-късъ, два пръста отъ другия и помежду имъ арбия. Отъ нишанитѣ единъ фърлекъ съ ржка има кладенче (кайнакъ) и като тръгнешъ по водата да вървишъ до 15 крачки раздѣля се водата му и долу пакъ се събира и прави помежду островъ (ада) и на средата камъкъ побитъ и на него кръстъ. И гдето се събира водата подъ острова има камъкъ да лежи, като чифутски гробъ. И надъ кладенчето отгоре има камъкъ реченъ побитъ. Три крачки отъ кладенчето на пищовитѣ отъ горе на равнинката има три грамади камъни. Между пищовитѣ и грамадитѣ има камъкъ побитъ. Надъ писанитѣ пищови на стената мѣри една педя по-горѣ въ пукнатината, ще намѣришъ сжщитѣ пищови. Набита е пукнатината съ ситни камъни и е замазана съ восъкъ. Земи една тояга и мѣри отъ земята до пищовитѣ и съ тази мѣра, мѣри по земята на среща, ще намѣришъ една хазна заровена. Да идемъ при кладенчето. Като се наведемъ да приемъ вода, дето си опрешъ колената, тамъ подъ коленитѣ има три медника единъ върху други. Надъ кладенчето отъ горе между рѣчното камъче и кладенчето има 5 товари коджа дълбоко и гдето се събира водата подъ камъка като чифут-

ски гробъ, подъ него има единъ медникъ и една ведрица.

2. Копанята.

Мѣсото, което се говори Куртъ-кая, отъ тамъ се види Кушъ-кая. На Кушъ-кая има орлово гнѣздо. Като ще излезешъ на копанята има три стѣпала. Долното е като керпичъ съ орозанъ зазидано, а второто отъ камъкъ издълбано. Отъ правата стърна на стѣпалото има пукнатина и отъ лѣвата ботура и на нея манафъ чакмакъ. Въ долното стѣпало което е орозанлия има 700 лири и като излезешъ на камика, той е малко равенъ и е три педи широкъ и три педи дългъ. На средата му е копанята работена съ чукъ, като корито и на четеритѣхъ му кишета има дупки. Отъ копанята се зима едно синджирче и на края манафъ черкезъ бочакъ. Отъ ножа кждето се изтича водата долу има единъ котелъ и до коритото има единъ кръсть. Той е тапа обграденъ. Тукъ до копанята има още два камъка и тѣ сж по-високи отъ копанята, а единия е по-високъ отъ всичкитѣ. Да се върнемъ на стѣпалата. Като си туримъ лѣвия кракъ на стѣпалото, което е като керпичъ и съ лѣвата ржка да се уловимъ за ботура и като се поемемъ съ дѣсния кракъ да се качимъ и

дето стѣпя на земята крака ти и дето тѣпчи, тамъ има единъ бакъръ и дето се държимъ у камъка. Да погледнешъ на среща презъ рѣката около 400 крачки ще видишъ една поляна у единъ червенъ мешеликъ. Тамъ лежатъ два камъка като волове. На единия на дирницата има кйоръ балтия, а до нея пукнатина и въ пукнатината една лира има. А на другия камъкъ на гърба кръстъ има. Отъ тѣзи камъни нагоре 17 седемнадесетъ крачки има единъ камъкъ побитъ и е като овчаръ съ ямурлукъ и гледа на воловетѣ и предъ него има единъ камъкъ посланъ и на него има едно петало конско и едно тахче. На послания камъкъ едното кюше е счупено и подъ счупеното кюше има единъ бакалъ. Отъ воловетѣ 15 петнадесетъ крачки надолу има единъ камъкъ побитъ и прилича на клекналъ вълкъ и лѣвото му ухо е отчупено и на главата има чаша, тя е пълна съ злато. Отъ воловетѣ дикъ на горе има една грамада съ камъни и прѣстъ карашикъ и отъ горе на грамадата камъкъ побитъ и на него кръстъ и въ камъка пари. Въ грамадата пушки, пищови и ножове.

Да отидемъ при воловетѣ и да размѣримъ между тѣхъ на самата имъ среда, ще намѣримъ вжглицата отъ самаритѣ. Отъ долу до земята има сушина слончина и може да легне човѣкъ на сухо. Тамъ лежеше

войводата Вълчанъ. Гдето му бѣше главата има кръстъ и като си подигне главата съ ржката, подъ лакъта му има тапа и подъ пѣпа му има закопано, (не е казано какво). Отъ воловетѣ на долу има 4 камъка побити и отъ вълка отъ горе има плоча като мусама сложена, и до всѣко дърво по една плоча забита. На едно дърво има корени като кобилица, срещу слънцето, подъ корена има, и подъ всѣки камъкъ има, които сж забити до дървото. Отъ пладнището на горе кѣмто изтокъ три грамади камъни. Въ срѣдната 16 чифта пушки и 16 хиляди гроща пари. Паритѣ сж подъ пушкитѣ. На долния край на пладнището кѣмто западъ има два камъка прави и се хванали като пехливани да се борятъ и горе гдето сж се срещнали камънитѣ, ще намѣришъ главата на свинята. На адиния камъкъ писано ибрикъ, а на другия легень и между тѣхъ камъни копай дълбоко ще номѣришъ сжщитѣ сждове и подъ тѣхъ отъ долу има една харания. Отъ тамъ ще отидемъ на копанята. Отъ нея надолу има едно мѣсто да се излиза горе на канарата. Тамъ ще намѣримъ едно седло отъ камъкъ, има гемъ и зенгии и предната му ябълка има кръстъ. Строши кръста вземи петъ жълтици и отъ ябълката има една чезгия и слиза до земята. Тя мѣри право въ обуцата — ботуши пълни съ ахчанки.

На зенгията да си туришъ лѣвия кракъ. Десния гдето тъпчи има единъ медникъ. Отъ седлото отъ предъ има камъкъ побитъ и на него има една ржка и държи бакърче и отъ долу е сжщото бапки. На седлото отъ подиръ шесть крачки има канара висока около три човѣшки боя и на нея има писана ахча тахтаси. Отъ тамъ ще отидешъ пакъ на копанята, ще тръгнешъ срещу рѣката на горе и ще изминешъ Куртъ-кая и ще приближимъ на Кесики-ташъ (може би Кесинъ ташъ б. м.), Кърджали пжтекаси, Памукчу-йолу и ще слеземъ на воденицата.

3. За воденицата.

На воденицата не се ходи нито съ кола, нито съ конь, но пеши. Тя е отъ една страна отъ канара, а отъ другитѣ три стени правени. На мѣстото на савака е три педи камъка разсѣченъ, и отъ тамъ е уловенъ улея. Подиръ воденицата има качакъ капасю. Отъ тамъ ще излѣзешъ на савака по 7 стжпала. Въ горния басамакъ бакърче. Да минешъ презъ водата на среща има едно криво дърво и отъ него излиза изворъ. Като коленичешъ да пиешъ вода, подъ коленетѣ ти има пари. Ще уловишъ по водата на горе и до водата има единъ букъ много дебелъ и е много краставъ и е кухъ и водата минава край коренитѣ му. И въ него има

пари. Отъ него на горе има камъкъ побитъ и на него кръстъ. Ще вървимъ връзъ водата, на горе ще намѣримъ единъ камъкъ въ водата и да го обикаля водата и на него има кръстъ. Срещу водата отъ гдето иде, да строшимъ кръста и да извадимъ маниста конски и 48 кончина клапа (?). Пакъ на сжщия камъкъ отгоре везнета. Да строшимъ маската та да вземемъ везнетата съ жълтици. Отъ тамъ ще отидешъ още на горе. Низъ водата ще намѣришъ едно куру-дере, което пресича водата и ще идемъ още малко на горе и ще опремъ въ яза и ще погледнемъ на дѣсна страна и подъ яза отдолу има песокина дива череша — въ нея има две чанти, единъ ножъ якъ кабзалия, единъ девитъ Вълчановъ и две пушки. Да слеземъ на воденицата. Онази канара, гдето като че ще падне върху воденицата, на нея има писано куча плешка съ крака отъ горе. На канарата има единъ нисъкъ камъкъ шаренъ надъ пжтеката отъ горе, има на него една квачка съ 7 пилета. Отъ квачката на горе има по-голѣма канара.

Да дойдемъ на воденицата на вратата, не на качакъ капасю, но на главната врата, подъ прага, има чифтъ пищови съ червени гайтанци. Отъ тамъ напредъ воденицата, на поляната, има бинекъ ташъ. На него три кучи стжпки. Около камъка въ земята има

реоли набити и гдето се свършватъ краищата на реолитъ, добре да гледашъ на къде идатъ краищата имъ въ каква стена гледатъ двата края, единия край гледа срещу три камъка, а единъ срещу воденицата и има кръстъ. Отъ воденицата четири крачки отъ вратата на долу до рѣката, гдето пепела и смѣтътъ се е хвърляла, въ средата има едно крино 3—4 оки маргаритъ. Срещу пепелището, въ водата има едно дърво съ три братя чаро, колелото като се е въртjало е прѣскало въ единия братъ. Въ него има две чанти закачени. Отъ дървото на долу, пакъ 4 крачки има изворъ и като се наведешъ да пиешъ вода и като се изправишъ да премѣришъ до пояса надъ самото кладенче, надъ него има писано превързло отъ менче, счупи превързлото извади менчето.

Да влеземъ въ воденицата. Гдето седеше воденичара до огнището, подъ задницата му едно бакърче и подъ колото отъ долу тава и подъ улея въ изработения дуваръ има три чесала и две гебрета.

Да дойдемъ на 7-тѣ стѣпала, долу на дирното и тамъ има. Гдето капи капчука, тамъ е коша. Отъ малтата три крачки навънъ има камъкъ побитъ и на него коша написанъ. Тамъ има единъ ботушъ съ пари. Като преминешъ презъ савака на среща ще поемешъ кечи пжтекаси край канарата и ще достигнешъ

една малка пещеря, която да взима 150 овци. Отъ тамъ ще вървишъ край канарата и по-напредъ ще видишъ единъ камъкъ отъ далечъ, като минаре и той е дълъгъ като канарата. Помежду камъка и канарата ще минешъ и разстоянието му е колкото да мине човѣкъ. И като речешъ да минешъ камъка ще тропнешъ и тамъ пари тройни. Пакъ ще вървишъ се край канарата на горе и ще намѣришъ една пещеря голѣма да взема 500 овци и тя на вратата има дирекъ самобитенъ. Отъ тамъ ще излеземъ покрай канарата нагоре и ще намѣримъ 7 стѣпала и ще излеземъ на поляната и ще се завъртишъ на дѣсно, на поляната ще намѣришъ една пещеря низка като бѣглишка фурна. Ще влеземъ вжтре низко по коленитѣ и ще намѣримъ вжтре на небето единъ клонкъ писанъ и право долу подъ него е сжщия, сака му е чемширенъ и вжтре е празенъ, въ него книга и на нея три печати Вълчанъ войвода, Алтънъ войвода и Попъ Мартинъ. Въ сжщата пещеря има квачка съ 12 пилета, едно на гърба и гдето гледа пилето има калаузъ и тамъ тѣй ще намѣришъ майката. На квачката има две змии оплетени, опашкитѣ на змиитѣ, на едната има кръстъ, земи полупцитѣ. (?) а на другата има топузъ на опашката. Отъ квачката навжтре има мома съ кобилица и менци. Като излеземъ на-

вънъ отъ пещерята, ще погледнемъ долу отъ канарата, види се една крива липа, като лакътъ. На лакътя има гвоздей пулия набитъ, подъ него отъ долу има единъ червенъ ямурлукъ. Надъ липата отъ горе има камикъ опрянъ на единъ дрянъ, подъ дряна гробъ на Емина. На кръста му три кемера, чифтъ пищови, единъ калъчъ, една пушка. Една крачка отъ главата му търси каука му назатъ търси ботушитѣ му заровени и той самъ лежи на пари. Отъ седемтѣхъ стѣпа-ла като излеземъ на горе на равнината, да се върнемъ на дѣсна страна, на канарата, ще изминемъ около 150 крачки и ще стигнемъ на Диреклията пещеря. Да запалимъ кошъ плѣва и гледай где ще излезе димъ отъ пещерята. Тамъ ще намѣримъ единъ хаванъ и гдето пада тютюня отъ хавана, тамъ има три сирове восъкъ, всѣки сиръ има по три ока и по три камъни безценни. Отъ тамъ ще слеземъ на воденицата. Да погледнешъ подъ канарата отъ долу и ще видишъ като $\frac{1}{2}$ купенъ и на него на дузлука има кръстъ обграденъ. И подъ него има сушина, колкото за 5 души. Отъ тамъ на долу дикъ като уловишъ има камъкъ съ две дупки, колкото да си пѣхнешъ юмука, тѣ сж за нишанъ. Отъ този половинъ купенъ надъ него отгоре на западъ канарата ще намѣришъ цѣль купенъ; на него има две дупки,

колко да си пхнешъ ржката до лакътя. На връхъ купена единъ кръстъ. Отъ воденицата на долу има три черници и въ една-та има 17 куршума ударени сребърни. Долу въ коренитѣ отъ черницитѣ на долу ще да отидемъ помежду две воденици. Отъ черницитѣ ще намѣришъ единъ камъкъ, като габровска кола, на него 7 кръста отъ горе и на дъното две дупки. Отъ горе писанъ единъ остень и на кждето мѣри остена, 7 крачки мѣри, има рѣчно камъче побито и до него пжтъ върви и го досягатъ колелата. Подъ камичето има 21 ока саде злато. Отъ тамъ да отидемъ на софрата.

4. За софрата.

Отъ тамъ ще излѣземъ къмъ изтокъ, ще вървимъ по единъ голъ срѣденъ пжтъ като се наведемъ да слѣземъ въ рѣката дерето и като погледнемъ отъ среща на другия баиръ има около две хиляди камъни бѣли, като че сж говеда налѣгали. Тамъ, гдето сж камънитѣ е саде люлякъ и тъй ще слеземъ долу въ рѣката. Отъ оня голия баиръ ще уловимъ по водата на долу ще намѣримъ единъ скокъ, гдето се хвърля водата отъ скока, той е високъ 58 педи. На него отъ горе има писано единъ пищовъ и единъ кръстъ. Помежду имъ минава водата колкото една керемида и водата кога е го-

лѣма може да мине човѣкъ подѣ водата на сухо и гдето пада водата има единѣ кръстѣ голѣмѣ. Отѣ тамѣ на долу ще отидемѣ на Синия вирѣ, Гйокѣ-бивакѣ. Надѣ вира соф-ра. На софрата има 7 комати хлѣбѣ, 7 лѣ-жици и 7 вилицы, едната е пребита и на срѣдата има една паница, въ нея една и по-ловина риба. Половината е съ главата на-вжтре, а цѣлата е съ главата на вѣнка. Отѣ паницата се взема едно синджирче на вжже съ черкезѣ бучакѣ, подѣ него има една тух-ла писана и малко пари. На софрата се из-лиза по три стѣпала. Долното е правено. Подѣ него има едно бакѣрче и по-доле дру-го и по-доле друго. 18 крачки отѣ софрата на горе кѣмто канарата има единѣ камѣкъ побитѣ и подпрянѣ на едно дѣрво. Дѣрвото е кленѣ старѣ и камѣка гдето е опрянѣ въ дѣрвото, отѣ долу му има кръстѣ и подѣ камѣка има три ката пари. На софрата като седнешѣ и погледнешѣ презѣ вира отѣ сре-ща има камикѣ побитѣ и на него кръстѣ. Въ камѣка желтицы има. На софрата на ка-мѣка има долапѣ за кафе и воденица и една гимия съ дирецитѣ на долу, да ги тѣрсишѣ на камѣка на около подѣ воденицата и ду-лапа сж сжщитѣ подѣ тапа и гимията где-то ѣ мѣрятѣ дирецитѣ — единѣ медникѣ съ цванчеве и подѣ софрата. Да вземешѣ единѣ уварлякѣ камѣкъ удари въ паницата. Отѣ

софрата на горе 95 крачки срѣщу водата има сърна написана и ще иде едно куру-дере, като удари водата кога дейде, да пресича водата и рѣката ударя на сърната и сърната на кждето се е обърнала и гледа назадъ, тамъ има единъ завой и на канарата, гдето гледа сърната, има единъ пергелъ писанъ. Тулума на сърната е тамъ, тамъ е топа, въ канарата сж 44 оки злато. Отъ нея на горе 95 крачки арнаутинъ мѣри на сърната съ пушка. Отъ тамъ ще вървишъ пакъ на горе и като вървишъ ще видишъ отъ срѣща си голѣма канара, види се като на гимия гевиса ѝ гледа право кждето залази слънцето и на нея канара отъ горе на равнището има единъ гьолъ, който се вика Сарж-гьолъ и като се напълни съ вода отъ дъжда изтича презъ гимията.

5. За гемията.

Гемията е на единъ камъкъ червенъ писана. Камъка е нисъкъ, като седнешъ главата ти ще опре отъ горе. Гемията има три дирека. Срѣдния е пречупенъ и иде една пукнатина и въ нея единъ маданлъкъ съ три жълтици и на демека има конска торба писана. И на демека седи човѣкъ и гледа въ книга, като че чете. И въ гемията има три денка стока и едно канче съ устата на

долу захлупено надъ предъ гемията кантаръ. Подъ счупения дирекъ отъ долу да извадишъ 70 реоли, подъ реолитѣ да извадишъ три конски петала на една пила нанизани. Отъ гемията на долу има кошутина. Три разкрача има единъ камъкъ побитъ, види се като бинекъ-ташъ и на него камъкъ на долу има единъ камъкъ като бѣглишки амбаръ и на него отгоре има кръстъ голѣмъ и отъ кръста на долу къмто рѣката има синджирче отъ камъка и на синджирчето отъ края има едно тахче и сжщото е подъ него въ земята. Отъ гемията до 500 крачки ще видишъ едно дърво зелено, чамъ и отъ тахчето на долу има на едно дърво единъ кантаръ 44 оки и отъ тамъ пакъ на долу ще намѣришъ на едно дърво ботушъ француски. Отъ гемията като погледнешъ на срѣща презъ водата вижда се една дупка, като на бурия дъното. Надъ гемията отъ горе пжтъ, гдето вървятъ ромжнкитѣ за жътва и като минава человѣкъ съ конь, чува се да извика на Сарж-гьоль. По-горе на равнината подъ пжтя има два камъка като воденишки единъ върху други и въ долния има пари.

Да дойдемъ пакъ на софрата. Отъ софрата на долу има два камъка като порта. Тамъ на срѣдъ тѣзи два камъка ще намѣришъ три керамиди писани чисто бѣлгарски и ще дойдемъ на софрата. Ще погледнемъ

презъ рѣката отъ срѣща на канарата. Ще видимъ три дупки, колкото да ти влѣзе калпака и се вижда една пукнатина и да се гледа като козиняво вжже. Отъ горе до долу има и други три бѣли прѣчки до черното сж отъ горе до долу, като платно. И гдето се свършва пукнатината отъ горе до долу ще разкопаешъ колкото човѣшки бой на долу и тамъ ще намѣришъ градено съ орузанъ и вжтре има заградно съ орозанъ сандѣкъ и въ сандѣка сж всичкитѣ потрѣбни работи гдето трѣбватъ и отъ тамъ на горе ще отидемъ покрай канарата, ще намѣримъ едно свредле писано на канарата и сапа му е 4 педи. Отъ тамъ по-нагоре ще намѣримъ една кука овчарска 9 педи и помежду свърдлето и куката, ще намѣришъ една пещеря опалена. Тамъ сж всичкитѣ работи монастирски зазидани въ пещерята.

6. За ржката на Сарафъ Яко.

Ржката е лѣвата спиртосана. 7 пжти е завита съ мушама и въ всѣки катъ по една жълтица. Срѣдниятъ прѣстъ е прегънатъ и е закованъ въ дланъта съ сребърень гвоздей и е миналъ презъ прѣста, жълтицата и дланъта и подъ прѣста подъ кривачката два дафинови листа (зърна) и $\frac{3}{4}$ кремъкъ отъ пищовъ. Втория прѣстъ е разцепень и на-

вярнъ пръстена му и на него пише Сарафъ Яко. Въ ржката му при друземско гйокче и гдето се намѣри ржката има подъ него 3—4 друз. (?) злато. Тамъ на близо има единъ камъкъ като тенджера и е черенъ камъка. Подъ него има коджамити да ударишъ съ чукъ на камъкъ, защото и въ него има нѣщо и при Сарафъ Яковата ржка има една канара, която я усиратъ птичкитѣ твърдѣ много.

7. Манукъ беевата кочия.

Гдето е тази кочия, намира се Търнето или Дебелъ дѣлъ. По това семта сж канарата дума Гарванъ Канараси. Мѣстото е горе на високо. Ще се иде при нея по една полица много стръмна. И като ще влѣзешъ при кочията, дупката на пещерята е твърде тѣсна отъ гдето да се изкривишъ съ лѣвото рамо, за да влѣзешъ вжтре. На устата на пещерята има кръстъ, като влѣзешъ вжтре на лѣвата страна е изписана кочията съ 4 коня. Въ дирния конь лѣвия съ лѣвата нога е куцъ. Дирното колело лѣвото нѣма единъ наплатъ и двата крака (спици). Въ кочията има чловѣкъ седи и пие чубукъ. Подиръ кочията има пале и има една конска торба писана. Кочияша като ударилъ съ камшика предния конь, завилъ се е на уxo-

то му. Камшика на върха му има кръстъ. На кочияша на главата му перо. На конетѣ на главата има по една китка и на ръша има петелъ. Вжтре въ пещерята има единъ образъ да търсишъ. На пещерята на дъното има единъ камъкъ побитъ съ образъ. Камъка е късъ, като глава, Отъ тамъ на вжтре низъ пещерята колкото вървимъ къмъ дъното става все по-тѣсна догдето захванешъ да коленичишъ и тамъ пещерята е зазидана на дъното съ камъни. Да видимъ сега где има пари. Първо зазиданата пещеря има вжтре една голѣма сума пари. Да дойдемъ подъ келевата глава, доле подъ камъка има едни дисаги мишиневи пълни съ пари. Строшеното колело безъ единъ наплатъ има една конска торба. Подъ кочияша отъ долу му има едно бѣло менче. Подъ куция кракъ на коня има една конска рорба. Петела гдето е на ръша е тапа. Палето гдето гледа, на пещерята, да бръкнешъ на полицата съ ржката ще извадишъ единъ пищовъ съ рублиети. На камшика на върха гдето има кръстъ, той е тапа, отъ гдето ще извадишъ книгитѣ. На пещерята на устата гдето е кръста, той е тапа, отъ гдето ще извадишъ златни и честни кръстъ. Образа гледа на пещерята на средата и отъ тамъ можешъ да познаешъ средата на пещерята, отъ горе на кубето има кръстъ. Отъ долу има дупка съ тапа и

ще счупишъ тапата и ще слезешъ долу въ другата пещеря, но дупката е пълна съ киречъ, ще го изчистишъ и тогазъ ще слѣзешъ въ другата пещеря, гдето ще намѣришъ сжщата кочия. Ръша е изваденъ и е на една полица туренъ и на него наврени три върви жълтици и колелата сж наврени на опъки и подъ всѣко колело има по единъ пищовъ. Подиръ кочияша има на дъното едно кръстче закачено. На кждето мѣри ръша, тамъ е дуваръ изработенъ и отъ тамъ ще пробиешъ дувара и суктисвай всичко. И тѣй като обиколишъ канарата ще видишъ колелото безъ наплата и безъ крака.

8. За смока или общата марà.

Градъ Търново. Отъ него до Троянския манастиръ е 18 часа. Отъ манастиря на горе по Черния Осъмъ, на разстояние $3\frac{1}{2}$ часа, на главата на Осъма, мѣстото се нарича Козарскитѣ, Троше, Венци, Станчевъ полегаръ, Суха рѣка, близо Папратлива поляна. Отъ нея полянката види се Марковата дупка, срѣщу папратливата поляна има насрѣща въ канарата прелезъ и въ прелеза камъкъ побитъ и прилича на куче и гдето гледа кучето, ще намѣришъ арнаутинъ че мѣри съ пушка на една кошута и единъ кърждалия да води 7 катъри и тамъ близо има изворъ да извира.

Има рогачъ съ рогове по 7 шипа. Надъ рогача отъ горе има полегаръ, отъ рогача на долу къмто рѣката около 40 крачки, ще намѣришъ 7 стѣпала и по стѣпалата ще отидешъ на марата. Надъ вратата има рѣка изписана и на самата врата има дърво яворъ, шумата му пада на вратата. И като влѣзешъ вжтре ще вървишъ надъ водата по мостове, дордето отидешъ до вжтрешната врата и тамъ е общата мара. Отъ вѣнка има камъкъ като гърбава баба. На пещерята вратата ѝ гледатъ къмто изтокъ. На южната стѣрна отъ горе пещерята има пукнатина и като грѣе слънцето, прави свѣтлина въ пещерята и до тая пукнатина има трендафилъ глогъ. Отъ полегара, когато вали дѣжда, буклука минава покрай вратата на пещерята. Отъ тази пещеря на разстояние около единъ часъ има мѣсто и се казва Червенъ брѣгъ, жидовъ долъ и тамъ ще намѣришъ друга пещеря и вратата ѝ е като фурна и вжтре има лѣвъ направенъ.

Да видимъ де и какво има при смока. Като влѣзешъ вжтре презъ вратата, на която е явора, ще видишъ отъ лѣва страна образъ чловѣчески и гдето гледа отъ срѣща на стената, тамъ има тапа и вжтре ще намѣришъ книгитѣ, които ще разправятъ какво да се прави. На вжтрешната врата има смокъ искусственъ и се движи щомъ се при-

ближи човѣкъ при него може и да убие човѣка, ако не се предпази. Той е на телъ и съ мушама, отъ горе люспитѣ му сж рубиети, отъ долу ситни бѣли пари. Очитѣ му сж безценни камъни, зжбитѣ му сж отъ маргаритѣ. Въ пещерята има голѣмо съкровище и разни вещи.

9. За Мечката.

Мѣстото, което се говори Кадемлията. Тамъ има 7 гроба, отъ тамъ се види Новосело, Малко село, Ени махле, Чимъ колиба. Отъ гробоветѣ ще вървимъ къмъ изтокъ и ще видимъ камъни много побити по една долчина и ще минемъ покрай Сарж-гьолъ. Отъ него като вървишъ още, ще стигнешъ до единъ камъкъ, който прилича на гемия. Отъ него като вървимъ още, ще стигнемъ прелеза презъ канарата. Отъ него като вървимъ още, ще стигнемъ на мѣстото, което се говори Кору-дере и като вече да се наведешъ въ дерето, мѣстото е много зло, за това ще отидемъ на северната страна и се възвиемъ на изтокъ и после на югъ и ще намѣримъ свободно да слеземъ въ рѣката и ще видимъ знакъ мома съ кобилица и менци и на срѣща презъ рѣката ще намѣришъ мечката съ мечкаря и три циганки. Какво има при мечката. Гдето е стената и мечката

на нея изписана, тури си гърба на нея и гледай на срѣща презъ водата, около 40 крачки ще видишъ камъкъ жълтъ, колкото половинъ човѣкъ и на него кръстъ и кръста гледа къмъ мечката. Отъ кръста право долу въ земята копей до две педи и ще видишъ въ сжщия камъкъ тапа и тамъ сж книгитѣ, които разправятъ що трѣбва да направишъ съ мечката. Пъпа и е тапа, врата е тапа, на мечкаря даярето е тапа. На мускалията калдремъ въ срѣдата буре 6 мѣри бѣли пари. Надъ мечката отъ горе въ равнината калдаръмъ, четвъртитъ, на срѣдата му рѣченъ камъкъ побитъ, подъ него медникъ съ златни пари.

10. Кочията на Попъ Мартинъ.

Кратка забележка за Попъ Мартиновата кочия, която е въ Търновския окръгъ. Село Балванъ Топъ кория, Котелица, Киселичовъ долъ, Катъ чаластъ, Катъ чаиръ, Чуруковецъ, Студения кладенецъ, село Каяджикъ, Каменарово. Татъка се намира изписана на камъкъ стена бричка съ конь и една чело-вѣческа глава. До тоя знакъ има дупка въ земята и която като се отвори, ще се тури една стълба съ 5 басамака и като слѣземъ ще видимъ отъ лѣва страна халати, синджири и чукове и тѣй като вървимъ напредъ

ще видимъ, че дупкитѣ ставатъ две и три и после се събиратъ въ едно при три снопе жито, които сж натопени до вжжетата съ восъкъ. Отъ тамъ ако се оправишъ въ дѣсна страна, ще отидешъ въ пропасть, ако отидешъ на лѣво, ще намѣришъ 7 тела, които минаватъ презъ канала на единъ пищовъ и тамъ има три стѣпала, които водятъ въ една черква. Срѣщу вратата на черквата има единъ смокъ и на врата му висятъ три върви маргаритъ и една жълтица пендара, голѣма като конско петало и очитѣ му свѣтятъ като свѣщи. И като влѣземъ въ черквата, ще видимъ сжщата бричка. Черквата е постлана съ мермеръ камъкъ. Тавана има 4 желѣзни греди вараклосани и тавана е покритъ съ бакърени дъски и кубето е направено подобно на небето, съ всички свѣтила небесни и бричката е залеена въ мермера съ олово и подъ нея има единъ камъкъ отличенъ. На едното колело нѣма два наплати и е обърнато на опъки и е покрито съ мошама и препасана съ синджиръ и отъ долу заключена съ куфаръ и отъ горе покрита съ меча кожа. На опашката има кофа желѣзна съ тѣсно дъно. На рѣша има петелъ изкованъ. Въ черквата има още 4 грамади жълтици и на по-голѣмата грамада има патерица побита, владишка, и на нея закачена торбица, броеница, кандило и пушка,

презъ която се види куршума и барутя. Има още кръстъ съ скъпоцени камъни подобно и едно седло. На дирека има покачена една глава човѣшка, сабя и паласки. По-нататъкъ въ олтаря на престола има една корона, потиръ, лъжица, покирвци и едни нѣща, които постоянно играятъ. Има икони 44, отъ които четеритѣхъ голѣми, колкото вратата. На едната има прикачени 7 кандила и още три орела отъ злато. Въ олтаря има още ржка и всички други принадлежности. Има книги черковни, колкото за единъ товаръ. Отъ бричката по-нататъкъ има единъ чловѣкъ легналъ, като живъ и въ ржката му има свѣщъ, която не изгаря. Има още 7 мощи, по-нататъкъ има седемъ стѣпала. На тавана има още злато и една тава копринарска съ костадинки и прочие.

II ЧАСТЪ.

Описание на войводитѣ: Драгулъ, Вълчанъ и Алтънъ Стоянъ.

11. За куцата мечка.

Мѣстото на мечката е на три дерета. Има и голѣма вода и събиратъ се три дерета въ голѣмата вода. Къде истокъ срѣщу мечката, единъ камъкъ, на него потирь единъ подь него злато. Подирь мечката има заякъ, подирь заяка има копой. На копоя на главата му има тапа. Има надъ камъка като $\frac{1}{2}$ купенъ. На камика половинъ кокона, на гърдитѣ ѝ тапа. Мечката гледа на една канара гдето има дупка. Тя е захлупена съ рѣченъ камъкъ. Счупи камъка, влѣзъ вжтре по три стжпала. Има и три имена: Вълчанъ, Алтънъ Стоянъ и Драгулъ войвода. Счупи имената и вземи книгитѣ. Надъ мечката отгоре на баира има побитъ камъкъ съ кръстъ. Подъ него стовна съ злато. Отъ камъка понадолу половинъ метъръ има калдаръмъ, на четеритѣ кюшета има по единъ камъкъ. На срѣдъ калдаръма плоча, подъ нея 18 торби пари. По дерето има пжтъ. Край пжтя по дерето има плоча и покрай плочата върви вода. На плочата има знакъ и една черта като масурь. Подъ плочата една бу-

рия като бъчва 48 ведра съ злато. Отъ мечката до бъчвата сж 48 метра. Ще минешъ отъ срѣща водата има единъ побитъ камъкъ, на него риба. На другата и на третата страна человѣкъ съ рало, а отъ горе кола съ 4 колелета. Они сж тапа. Отъ мечката по-нататъкъ има дребна гора. Има единъ кладенецъ половинъ пари, половинъ съ дребни камъни рѣчни пълень и е покритъ съ жълта плоча. При тънката пжтека ще намѣришъ три гроба. Въ срѣдния пари, отъ горе кокали на коконата. На другия и на другия мечкарина въ лѣвия гробъ. Отъ тамъ на 1,000 крачки ще намѣришъ камикъ съ 7 черти, който е потисналъ (?). Срѣщу срѣдната черта има злато. Камика е въ гората.

12. Копанята.

Копанята е на високо мѣсто. На около има чакълъ. По три стжпала се излиза и 7 ока вода събира. Отъ копанята кжде изтокъ низъ гората на горе има звѣнецъ съ 900 рублиети. Предъ копанята има полянка и три грамади камъни. Въ срѣдната има 6 товари пари.

13. Гемия.

Гемия на долу съ дирекцитѣ. Канарата е много къса. Гдето е гемията напредъ има полянка и кладенецъ. Като пиешъ вода где-

то ти сж коленетѣ има бакърче съ злато. Ще излезнешъ на горе по тънката пжтека, до 300 метра до 2 бука единъ срѣщу други. Има при буковетѣ 26 хазни злато. Има близо два пищови писани. При буковетѣ има дърво габерь. На канарата до корена му се падала стрелата на кантаря съ три куки. На всѣка кука по единъ бакъръ съ пари.

14. Кадретъ кале.

Отъ тамъ на горе има кечи пжтека и ще излѣзешъ на калето. Вратата е по-тѣсна направена. Пжта е тѣсенъ и напрѣко ще се върви. На дѣсната стърна има половинъ пушка, гледа на долу въ земята. Подъ нея има торби 7. На лѣво $\frac{1}{2}$ калъчъ растекъ. На долу въ земята има каравана съ злато. Като ще влѣзешъ въ калето има 7 стжпала правени на 5 таиша една мушама $3\frac{1}{2}$ оки стамболъ алтънъ. На срѣща има една пещеря дупка. Вжтре има казанъ дъното опалено съ свѣщи восъчни. Отъ долу дълбоко копай ще намѣришъ камъкъ, счупи го, подъ него чакълъ, после казаня, подъ казаня плоча, отъ долу пари, а на дѣсно рибаръ, той е тапа. Отъ тамъ на горе около 500 крачки все по рътта ще намѣришъ поляна на хороиски. Тамъ има 18 камъни. Отъ долу има два то-вара злато. И на 13 купчини пари. Още на-

предъ вѣнъ има два камъка като порта. Тамъ колкото артиса силяфа тамъ го положихме. Да дойдемъ на вратата. Къде влашко, камъка кждето гледа, отъ долу злато. Тамъ на около има две могили, които се гледатъ едната остра, а другата счупена, отъ горе има побитъ камъкъ и на него кръстъ. Той е тапа. Тамъ сж книгитѣ.

15. Воденицата на Еминъ Аскюлията.

При воденицата не се ходи нито съ кола, нито съ конь и до нея има 7 стжпала. На първото стжпало $\frac{1}{2}$ воденичния камъкъ, подъ него пари. На воденицата е уловена водата отъ канарата, която канара е издълбана. За бука не е закачванъ улея. Възъ водата има камъкъ обикаля го водата. На него турска мжжка паласка и везнета. Около камика има 18 реали француски петолевки. Близо има Чаиръ оланъ, при него има камъкъ като $\frac{1}{2}$ купенъ сѣно. Отъ воденичната вада не е далеко има като водопадъ 58 педи високъ и скача водата въ Синия виръ. Въ вира гдето има пастърва риба, въ него виръ подъ втория скокъ отъ долу има чифтъ пищови пълни съ рубии. По-надолу въ II трънетѣ има три гроба. Въ срѣдния пари има. Срѣщу гробоветѣ има ески баялъкъ, стари лозя, на Голия баиръ има два гроба, въ тѣхъ

пари. Надъ воденицата отъ горе има камикъ, който прилича на Габровска кола. Наблизо около воденицата има чучуръ на 15 крачки и едно кръстче — отъ долу пари. Отъ воденицата се види една стена, тя се казва Есиръ генита затворъ. Тамъ има пещеря, въ нея има камъкъ като дирекъ, който се обикаля. Горе на свода има квачка съ 11 пилета. Пещерята е пукната и дава свѣтлина. До пещерята има голѣма поляна и една малка. Тамъ има камъкъ клекналъ като вълкъ, подъ него пари. Отъ тамъ ще отидемъ при подградената пещеря. Въ пещерята има една матара изработена. Близо до канарата има липа една крива — въ нея единъ калъчъ и единъ кемеръ съ злато. По-нагоре има голѣмъ камъкъ. Въ него тамъ има много пари. Въ дреняка има камикъ побитъ — подъ него пари въ дисаги и единъ гробъ, въ него калъчъ. Отъ канарата на горе има три варници стари — въ едната има пари.

16. Ограденъ кръстъ.

Този кръстъ да се намѣри съ алка. Тамъ е тапа — вжтре марà съ пари. На кюприята квачка съ едно пиле. Тя е въ малка пещеря но на лакътъ. Отъ пещерята се види една малка воденица. Друга пещеря малка, която е опалена съ черно. Отъ нея се види

Топъ кория, до нея има сухо дере, има самороден камъкъ съ знакъ кола изписана, они сж тапа. Срѣщу воденицата има орлово гнѣздо затулено. Около гнѣздото има две змии оплетени. На едната на опашката има кръсть, на другата опашката пребита. Отъ тамъ се види Турско село. При воденицата между водата има плоча голѣма, равна съ земята. Тамъ има много пари. Дето се хвърля смѣтътъ пари. Коша на воденицата е пълень и подъ бинекъ-ташъ, на мечката има мѣсто да събира 16 ведра закопано като хамбаръ, отъ горе турено плоча завита съ прѣсть отъ страната. До мечката 110 метра, отъ сърната до софрата 90 метра, отъ софрата до мечката 90 метра. На гемията мѣстото се казва Куртъ-дере. На единъ камъкъ $1\frac{1}{2}$ чловѣчески бой съ кюшета подъ сушената три жълтици. На гемията чловѣкъ, а на платното салкъ пергелци на кантаръ, на срѣща има камикъ съ кръсть пергелия. На поляната има два камѣка, на едина има кръсть, на другия дрѣжка гледатъ въ водата. Водата минава презъ гемията и презъ двата камѣка. Кога удари водата се стича на гемията. На канарата има човѣкъ съ конь, на главата му има тапа червена и черенъ съ 5 аршина широкъ три дълбокъ, пълно съ злато. Врѣщамъ се при кръста пергелията — отъ долу има пари. Ще вървишъ и ще

видишъ две могили една срѣщу друга. Едната като чупена има побитъ камъкъ. До чупената отъ долу има пари. Отъ тамъ ще отидемъ на една малка полянка, гдето има два камъка легнали като волове — на единия кръстъ на другия звънецъ. На главата му тапа. На по-голѣмия волъ има отъ казанъ клупа дръжка. Отъ нея три метра има казанъ съ пари. Отъ тука ще вървишъ при арнаутина, който държи пушка. Отъ тамъ ще идемъ при софрата, съ 18 стѣпала. Рибата $1\frac{1}{2}$ на срѣща има брѣшлянъ, има една тухла писана имена Ахча тахтаси. До канарата има единъ габеръ потиснатъ съ камъкъ. Подъ камъка има кръстъ, подъ кръста долу има пари. Подъ софрата има пари. Да се върнемъ при мечката. На горе има кладенецъ. Тамъ е жълтата плоча. Подъ нея има чаша столова — по-долу пари. Напредъ има поляна, на два разкрача камъкъ съ кръстъ. Гдето се намѣри тази поляна, тя е на 7 дърета, а на третото юлусъ хедикъ (безъ пжтъ дере) не се минава. Мечката е тамъ, дето изгрѣва слънцето. Мечката гледа мечкаря е опасанъ три пжти съ синджиръ. Има заякъ, копой. Мечкаря държи дайре, на врата му чабукъ. Подъ дайрето пари. На мечката подъ куция ѝ кракъ пари. Главата и гърдитъ сж тапа. Предъ мечката има камъкъ, на него потиръ, долу има пари. Дето е мечката на

срѣща има канара сушина. Отъ дѣсната страна има кръстъ. Подъ сушината да копаяшъ ще излезе чакълъ, ще се отвори дупка. Тамъ има три имена — Вълчанъ, Драгулъ и Алтънъ Стоянъ. Счупи плочата, вътре има книги за всичкитѣ мари. Ще излеземъ вънъ близо до мечката има камъкъ на него $\frac{1}{2}$ кокона изписана. На гърдитѣ ѝ тапа. До мечката има три кокони. Едната държи дете съ пелени, другата ибрикъ, третата пахаръ. Детето, ибрикя и пахаря сж тапа. Подъ първата има кофа вана, подъ краката има пари. Отъ мечката на долу има масуръ и $\frac{1}{2}$ месецъ писани. Има тънка пътека. Отъ долу има пълна бурия съ пари. Отъ тамъ ще отидемъ на дикели ташъ, побитъ камъкъ. на него има писано волове съ рало впрегнати на опъки съ човѣкъ. На другата страна сжщото рало и волове на камъкъ. Отъ горе има кола съ 4 колелета, тѣ сж тапа. Отъ тамъ ще идешъ у дребна гора чалаликъ. Тамъ има камъкъ, на него има чезгия — отъ долу има пари. Отъ тамъ ще идемъ отъ кладенеца на горе до 100 крачки. Има три гроба на циганета. Отъ тамъ на горе ще отидемъ на тънката пътека, е на Кадретъ кале. Има камъкъ голѣмъ, като стѣпнишъ до вратата има пушка надолу съ устата. На другата страна има калъчъ. Вътре има 7 стѣпала. На третото стѣпало има три кемера

съ злато. Вжтре на срѣща отгоре има на казанъ дъното — оно е тапа. Вжтре отъ долу подъ дъното на казана въ земята има казанъ съ пари. Въ кюше писано рибаръ и оно е тапа.

Ще излеземъ вѣнъ отъ калето, ще идемъ по тънката пжтека на хорофи има 18 камъка. Подъ камънитѣ до земята има кждето излѣзвашъ на единъ разсеченъ камъкъ съ ножъ, три пжти има сияфъ и пари. Ще се върнешъ назадъ отъ стжпалата за кжде Влашка страна, ще вървишъ по тънката пжтека и на една страна има кръстъ. Ще прескочимъ, има голѣма плоча като рогожа, има 4 дупки и 4 дървета насадени и сж оплетени, то е тамъ (хамбаръ пари). Отъ долу Влаховата махала. Дедо се намѣри Влаховата, махала едно време било три кжщи. Въ едната кжща имало слѣпо момче съ дветѣ очи. Кжщата била половинъ на мазе. Мѣстото стрѣмно. Отъ горната страна стрехата била до земята низка. Въ двора имало дюля. Козата се качвала на дюлята. На кжщата гредитѣ насечени съ брадва. Въ мазето имало олукъ да течеше край пещъта (фурната) и квасеха парцала за измитане пещъта. До пещъта имало пратъ. Въ кжщата имало заковани гвоздеи отъ самари. Въ тази кжща пчелинъ съ кошери и въ двора кладенецъ и асма. Подъ асмата има керепъ съ злато, а срѣщу

кжщата има бахча овощна. Въ бахчата има три гроба — въ срѣдния има рѣженъ и желѣзни маши за белегъ. Срѣщу кжщата има пелова ливада. Отъ кжщата се види круша ударена съ три куршума. Тамъ се събиратъ чардата на пладне. Отъ кжщата се види на далечъ червенъ мешеликъ. Тамъ има лесичени дупки. Тамъ е бакъра на бакърджиитѣ. Задъ кжщата има кладенецъ, като коленичемъ, подъ коленитѣ бакърче съ злато. Близо около бакъра на бакърджиитѣ има една сака съ злато. Близо има кантаръ и той е бакърджийски, съ три куки. На Пеловата ливада има грамада камъни — подъ нея има.

17. Коюмджийското мѣсто.

Коюмджийското мѣсто е високо. Тамъ има два кладенци — единия горчивъ, а другия сладкъ. Водата имъ се влива въ голѣмата рѣка, като пиешъ вода отъ сладкия кладенецъ и погледнешъ на около и ще видишъ единъ камъкъ съ кръсть — подъ камъка единъ бакъръ съ злато. Като пиешъ вода и погледнешъ на горе, ще видишъ канара два човѣшки боя висока. На сжщата канара има образъ челоуѣчески и половинъ месецъ — то е тапа. Вжтре има грамада камъне, кандило, икона и отстрана има котелъ безъ дрѣжка — отъ долу сжщия съ пари и

има 7 поти коюмджииски що топатъ съ нихъ, — пълни съ злато. По-навжтре има 7 грамади, ще излѣземъ вѣнъ, ще отидемъ до единъ букъ и стена. Помежду нихъ има на стената единъ кръстъ голѣмъ пергелия. Тамъ има книги. Отъ тамъ ще минешъ урвата. Подъ кръста има котелъ. Подъ урвата ще намѣришъ три петала по три реда клинци и единъ кръстъ. Подъ кръста котелъ. Отъ тамъ ще отидешъ на дикели ташъ, ще намѣришъ единъ масуръ отъ пушка и голѣмо олово — то е тапа. Счупи и влѣзъ вжтре има рѣзани дърва. Ще излѣзешъ вѣнъ, ще минешъ презъ рѣката. Има една пещеря, вжтре едно седло падолско и 6 самари. Нанизани и запечатани въ седлото има 9 хиляди гроша; Въ самаритѣ има един чифтъ емении Османъ пазарски и има дребни пари и юзлуци, единъ ножъ чупенъ. Въ пещерята на дъното има 24 торби съ пари и едно буре и има 7 пушки, едната съ 7 белезика златни и пълни съ синило. Устата е пълна съ ситни пари. Ще излеземъ вѣнъ близо до рѣката има малка пещеря. Вжтре има три самари — подъ самаритѣ плоча пропасть. Тамъ има 14 самари. Въ пропастьта дрехи и пушки. Отъ тамъ на мечката. На мечката камъка е като мечка, клекналъ та гледа, той е камъкъ. Тамъ има $\frac{1}{2}$ месецъ и една харбия — то е тамъ тапа. Ще влѣ-

земъ вжтре има кюлче и пръчки злато. Ще излѣзнешъ вѣнъ право на рѣката. Тамъ има 4 дупки. Отъ долу има много нѣщо. Ще излѣземъ горе на високото има три поти пълни съ злато. Тамъ ще копаешъ подъ потитѣ, ще намѣришъ дупка и ще влѣзешъ вжтре. То е каладжийската пещеря пълна съ всичкитѣ ккалайджийски устроменти. На калайджиитѣ мѣховетѣ сж пълни съ пари заровени. Дупката гледа срѣщу Влашко. На близо има тънка пжтека, Мѣстото е високо.

18. О б щ о.

Срѣщу мечката на другата канара се види дупка не малко подъ сухо. Тамъ въ сжщата ще се копае и има една табла писана. На нея има три имена — Вълчанъ, Драгулъ и Алтънъ Стоянъ. Тамъ сж книги, пари нѣма.

19. (II). О б щ о.

Мѣстносттата на две моги, една черква, една баня, малки могили отъ 2 до 3, стръменъ пжтъ. Въ това мѣсто е мечина дупка. Предъ нея въ срѣдата котель злато. Надъ мечката кале самородно, Петровъ ханъ, гърбава и дълбока ливада, въ средината камъкъ, на камъка козя стжпка — отъ долу казанъ злато. Козлодуйско топорче, долъ

прѣко Дунавъ, нагоре дърво букъ, черква въ три мѣстности въ Раково черно синкави каменяци Като минешъ малко има кладенче. Върни се на горе, копай до кладенеца казанъ злато. Златушки пжтъ и мензилски. На кръстопжтя два купа, при камена Стари Лазаръ, главно село Синегаговци, Видинско. Монастиръ, въ рѣката два камъка като за бинекъ ташъ. Между тѣзи камъни котелъ злато. Момина могила, моминъ кладенецъ, циганско кладенче съ черна пѣна, една козя стжпка. Пакъ надъ него е голѣмо животно, ако бжде живо дете ще дойде на върхъ могилата, кантаръ тегли 25 ока и терзия въ леската три медници тежки пари. Вълковъ долъ, на долу млачището, единъ камъкъ кръстъ и подъ него малъкъ котелъ злато. Рома Оръмовъ къмъ градъ Бѣлоградчикъ Фалковъ мостъ. подъ Бѣло поле и Черно поле и Гюргично поле, между три брѣста между огнището голѣмо количество злато. Златушка, тукъ въ Бутанъ трѣва, брѣстова падина лазанирова и кръстъ; отъ априлъ край сѣнката на камъка перашникъ Дунава. Отъ сжщото на пладне возенския пжтъ и три гробници два лъжливи, казанъ и половина. Ботунска падина кръстъ е долъ окопъ направление къмъ долното пладнище за отъ къмъ Смръдленъ, подъ него котелъ злато. Окопицитѣ уши и подъ кръстопжтището смръд-

ленски дуковъ круша $2\frac{1}{2}$ крачки единъ камъкъ като волъ препасанъ съ синджиръ и въ земята три педи отъ пладне на края праволень 5 рили по 500 гр. едната и голѣма сума. Между Баровци, Влашко дърво липата къмъ западъ кръстъ сърмъленъ еросалимски кръстъ Котхаи къмъ Огоста монастирището, гнойница 50 ока сребърни пари.

20. (III). О б щ о.

Ще поемемъ по сухото дере на горе. Ще опрешь на 7 стжпала, тритѣ правени. Отъ тамъ ще се воскачимъ и ще излѣземъ на едно тѣсно мѣсто и на туй мѣсто има павитакъ и камикъ черъ, на него кръстъ и отъ тамъ като вървишь ще опрешь въ единъ слокъ и ще минешъ отъ тамъ ще идешъ при кокошката и ще видишь пещеря да събира около 4 души. На тавана кокошка съ 11 пилета. Срѣщу нея има две змии и соколъ се спусналъ на пилето, което е на гърба на кокошката. Кокошката държи съ краката си пергелъ. Въ дъното на пещерята има кьоръ балтия, дрѣжката бурмалия и кутия за тютюнъ и клюнкъ съ бурмалия дрѣжка. Отъ горе камъкъ заклещенъ въ дупката. Предъ тази пещеря има камъни като овце около 8 и на срѣща киселица и дива череша и срѣщу тѣзи дървета дрѣнъ голѣмъ и

на него брашлянъ оплетенъ. Отъ тамъ ще излѣзешъ на единъ мегданъ и да събира около 1,000 овце. Въ срѣдъ него има три камъка прострени. На едина (?), на другия пръстенъ, на третия кръстъ. Отъ тамъ на горе има круша подградена съ камъни и на нея ботушъ. Срѣщу воденицата Женевисъ кале, Кереметли мандра, Сарж-гьоль, на четеритѣхъ кюшета по единъ камъкъ, въ срѣдата има камъкъ черенъ като биволь и на него отъ казанъ уши. При Кереметли мандра бурмалия чешма. Мандрата отъ едната страна самородна и се казва Кереметли мандра, Кара Добре Кашласж. Около тѣзи нишани околността Кара дере, Бѣла рѣка, Дрэнига, Габрига, Куртъ аланъ, Мухчаница, Акъ Максимъ, Бѣли камъчета, Тепели чаиръ, Куртъ кая, Таушанъ тепе, отъ Кошу йолу, Памукчу йолу, Кърджали пжтека, Хани кюше, Боюкъ копакъ, Бабинъ Генинъ ханъ, Топъ кория, Шарапъ йолу, Везиръ тепе, Дервишъ тепе, Ески боалкъ, Сомовица златишка е Жемевисъ кале, Медетъ въ Сомовица.

21. (IV). О б щ о.

. . . Камъкъ и отъ горе стѣпка кучешка и отстрана маска и паласка и отъ долу камъкъ като покрита кола и на него 7^{1/2} кръста, 7 реда имена и ржка човѣшка и тѣ-

зи имена казватъ (?) Тази ржка е на Сарафъ Яко. Отъ тамъ ще идемъ на бента и надъ него отъ долу камъкъ като бинекъ ташъ и на него куча плешка съ кракъ и 6 камъка побити. На воденицата водата се събира отъ две долчини, събиратъ се при бента и между рѣкитѣ има москалия калдаръмъ и тамъ има пари. На кантара съ три куки топуза му е спрѣлъ на 41 ока и до него 4 реда имена и тѣ говорятъ, Казанлъкъ, Тончо чорбаджи и тамъ има два пицова съ устата на долу. Надъ бента отъ горе ливада около $\frac{1}{2}$ кола сѣно, тамъ се коси, тамъ се храни. На горния край на ливадата има камъкъ, като покрита кола и на изтокъ има 7 дупки, на западъ столоватъ кръстъ и други 7. Първия голѣмъ, а последния най-малъкъ. Надъ бента отъ горе суха долчина, кога дойде пресича водата. Тамъ е подградено. Подъ долчината има три гроба. — КРАЙ.

Б Е Л Е Ж К А.

Втората частъ отъ описанието е много неясно нахвърлена. Има много работи повторени отъ първитѣ, но и много нови или друго яче описани мѣста и нишани. Давамъ и тѣхъ, защото много ориентации могатъ

да се получатъ и отъ тѣхъ. Нека всѣки ги разбира по своему.

На много мѣста има неясно и неразбрано. Но така съмъ ги намѣрилъ, така ги и предавамъ.

Моля всички ония читатели, които се интересуватъ и които знаятъ нѣщо, което би допринесло за изясняване истината по въпроса за Попъ Мартиновитѣ съкровища, да ми съобщатъ на посочения адресъ на корицитѣ.

Габрово, ноемврий 1931 г.

Ст. В.

Препечатването забранено.

ПРОВЕРЕНА
1954 г.

ПРОВЕРЕНА
1957 г.

**Препоръчвамъ на читателитѣ след-
нитѣ вестници и списания:**

в. „Добро Здраве“, медицинско вестниче,
излиза 2 пѣти въ месеца, годишенъ абонаментъ
40 лева, съ две безплатни премии.

Адресъ: Д-ръ Георги Ефремовъ, ул. „Бѣлчевъ“
№ 11 — София.

сп. „Природенъ лѣкаръ“, месечно списание
за природно лѣкуване, природосъобразенъ животъ
и здравна просвѣта.

За тѣзи, които жадуватъ за реформа въ на-
чина за живѣне и лѣчение;

За тѣзи, които не искатъ да се тровятъ съ
лѣкарства;

За тѣзи, които искатъ да се научатъ какъ
да използватъ *всесилнитѣ природни здравни фактори*.

Годишенъ абонаментъ 75 лева.

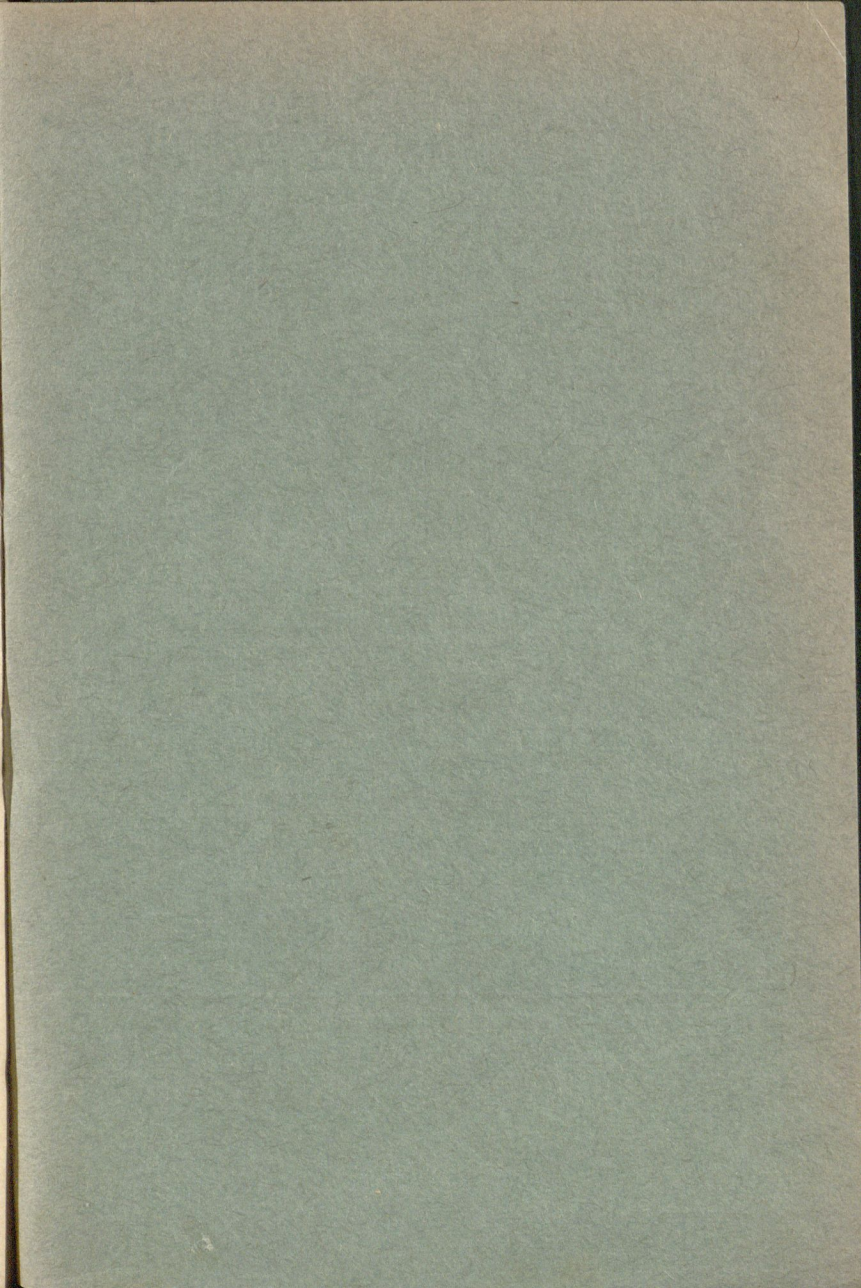
Всичко да се изпраща до редактора Д-ръ Ки-
рилъ Йордановъ, Варна—бул. „Мария Луиза“ № 34.

„Здравъ Животъ“ полумѣсечно списание за
здравна култура и просвѣта.

Годишенъ абонаментъ 80 лв. (20 книжки) съ
2 премии на предплатилитѣ до 1 декември. Изли-
за на всѣко 1 и 15 число.

Всичко що се отнася до *Здравъ Животъ* се из-
праща на адресъ: *Здравъ Животъ*, София ул. 6 „Сеп-
темврий № 3.

ЦЕНА 35 ЛЕВА.

Доставя се само срещу предплата отъ издателя Ст. Вълковъ,
ул. „Априловска“ № 19 — Габрово.

Препечатването забранено.